

GYÖRE IMRE

Nándor diadalma

KRÓNIKÁS ÉNEK

BUDAPEST

Z-füzetek/119

**Sorozatszerkesztő:
SIMOR ANDRÁS**

**Tipográfia:
DOMJÁN ISTVÁN**

© Györe Imre

550 éve, 1456. július 22-én Hunyadi János döntő győzelmet aratott II. Mehmed szultán serege fölött, Nándorfehérvárnál (Belgrád). E nap a magyar hadtörténet ritka fényes napjainak egyike. Az évfordulóra adjuk ki *Györe Imre* (1934) modern krónikás énekét, amely történelmi hűséggel, mesteri archaizálással s páratlan nyelvi erővel megrendítő költői látomásként idézi meg az egykori nándori napokat és Hunyadi főkapitány nagyszabású alakját.

Letölthető:

[\[PDF formátumban \]](#) [\[EPUB formátumban \]](#)

Harcról és hősről szólok én mostan,
 Virgiliustól azhoggy tanoltam,
 Hunyadi János főkapitányrul,
 ki védte Nándort Mehmed szultániul,
 mentette haddal s köresztesekvel,
 da Capistrano segedelmével.
 János úr nélkül Nándor elveszne,
 Nándor nem lenne, ország se lenne,
 münk es átválnánk holt tetemekre.
 Mégse szól sípunk vigadalomra,
 döghalál által hulltak halomra
 győző vitézek, János úr szinte,
 mast fekszik kriptán kőbe kerítve,
 két keze tévén mellin keresztbe.
 Ki holnap él majd, gondoljon rája,
 ne hagyja veszni nevét múlásba.

Rettegve néztek égre a népek,
 hol minden éjjel nagy csillag égett
 sziporgó lángval, porló üszökkal,
 folytonvást égett, mégse égett el,
 égő fény-kardja úszott utána,
 ötvenhatban és ezernégyszázba,
 halált, háborút tüzze kiáltva.
 Jött is az halál, háború, jütten,
 az török szultán serege egyben,
 horgasán nézett Nándor várára
 Magyarországnak véd-kapujára
 Mehemed, földbe taposni vágyta,
 légyen az ország nyitva elütte,
 halál elütte, holtak mögütte.
 Sok híre volt már nagy jüvésének,
 hírhozók hírrel jüttek jüvének,
 Hunyadi urunk hágott lovára,
 rohanvást rohant Keve várába,
 Szendrővel szemben, hol az töröknek

számos hadjai jüttenek-jüttek,
 János úr Keve falárul nézett
 átal a Dunán, török vitézek
 vége se hossza sorait nézte,
 ű arcát nézte népe, vitéze,
 retten-e, borzad, rémül-e, fél-e?

János úr nézett, szeme nem rebbent,
 álgyúkat számlált török seregben,
 háromszáz álgyút számolt ott öszve,
 óriás álgyúk vizen hajóztak,
 nyolc lépés hosszú huszonhét volt csak,
 huszonhét bárkán kötve hajózott,
 hét mozsár is volt, ezek csüvébe
 nem kússebb, mázsás kőgolyó fért be.
 Hadakat százszor ezernek vélte.
 Lenn a Dunán volt hatvannégy gálya,
 páncélos, álgyús, csatára szánva,
 százötven naszád, sajka seregük,
 Nándor felé úsz regveltül estig.

János úr arcán ránca se rándul,
 egy marka kardján, más karja hátul,
 saját seregje tám tízezernyi,
 Kórógyi János macsói báné
 jó lovasokból annyi, amennyi,
 köresztes népet da Capistrano
 regveltül éjig mind seregíti,
 pariszt és szegény, pásztor és deák
 köresztje alá küzdeni beállt,
 olyiknál íj volt, olyiknál csáklya,
 másnak volt hosszú, bütykös husángja,
 János úr tudta, Nándor ha veszne,
 romjai alá hazát temetne.
 Azmeddig élhet, Nándor nem eshet,
 szívében bévül vetött köresztet.

Nándorfehérvár három részbül állt,
 alul első vár, legnagyobb kivált,
 nagy teret, síkságot ez körbezárt,
 sok nemes uraknak itt házok állt.
 Az második vár már kússebb vagyon,
 bástyák, rajtuk tornyok magasak nagyon,
 bejutni ide csak kapun lehet,
 oda meg erős vonóhíd vezet,
 csörömpös láncok vonják föl, ha kell,
 madár is úgy jut bé, ha szárnyra kel.
 Második várban bévül harmadik,
 mindenek fölé fölmagasodik,
 itt a lakház, hol király lakhatik.
 Az Ne félj-torony itten örködik,

de Köles-torony az igaz neve,
 az ki őrt áll, ellát messzire.
 Ez várból hátsó lépcsőjárat visz
 Dunához, hol hajót, sajkát visz a víz
 ide török, ha akarna se víz.
 Szilágyi Mihály vár-főkapitány,
 ráncok ráncot érnek homlokán,
 látván oszmán hadakat fölmászni
 dombokra, onnan völgybe leszállni.
 Ruméi katonák jüttek legelőbb,
 titánok gályák, fogni kikötőt,
 ottan gyűlni nagy út után öszve,
 vitorlát, evezőt leeresztve,
 Szilágyi nézett, űk visszanéztek,
 látták, Nándor nem kis egérfészek,
 sorsa mégis álgyú-golyók és enyészet.
 Szemökben ott volt az holnapi végzet.

Ömlött sok napon át török tízezerszám,
 kezükben bővön ember-ölő szerszám,
 láncsa, dárda döfni, meg jatagán,
 szpáhiknak ezre ficánkozó lován,
 jüttek porba, füstbe, oszt megálltak,
 körül félkörben állást elfoglaltak
 anatól harcosok állottak baloldalt,
 ruméi hadtest pedig megállott jobboldalt,
 szultán úr középen domboldalt fog vala,
 köré gyűlt vigyázni janicsárok hada.
 Elül sáncok löttek földbül, cölöpökkel,
 torkuk várra tátva, álgyúk mindenekben,
 gályák fönn a Dunát keresztbe rekesztve,
 lányért az várban senkise vihet be,
 ki benn van, vesszen halállal éhen,
 ez gondolat jár Mehetned fejében.
 Falakat álgyúkkal hamarost omlasztja,
 falak omlásakor hadait indítja.

Hjába épültek falak magasra,
 kövüket golyóbis mind csak porítja,
 vastag fal nincsen itt álgyúk ellen,
 miben az álgyú-golyó elrekedjen,
 Szilágyi más falat mást hunnét vehessen?
 Níhány nap alatt sok fal leomlott,
 vélek földre döltek számos tornyok,
 omlott falakhoz azabok jüttek,
 sáncárkokat mind földdel betömtek.
 Nagy kár mégse esett emberekben,
 golyóbisoktul sönki nem retten,
 mert álgyúgolyók lassúdan röpültek,
 figyelők csengőkkel csengetyültek,
 népek menedékbe menekültek,

kapu, boltív alatt bajuk nem eshet.
 De várnép gyöngült éhesség miatta,
 mert török az várat körbefogta,
 kinyer, kása, hús is semmi sincsen,
 csak halottak vágynak pestis betegségben.
 Pincékben fekvén sorban, halódtak,
 senki nem tudta, mi lesz holnap,
 várban kik voltak, Istenben bíztak,
 kérdék hangosan ezen pokulban,
 az mi vezérünk, János úr hun van?

János úr akkor fönn volt Zimonyban,
 az török flotta Dunán volt ottan,
 gályái mint a nyilak röptek,
 vizen futásban egymással versengtek.
 János úr minden sajkát, csolnakot
 Szalánkeménbe öszvehordatott,
 kétszázból negyven tám harcolhatott,
 többi halászbárka vagy dereglye
 Dunán volt mégis, törökre lesve.
 Köresztes hadak Duna jobb partján,
 János úr hada Duna bal partján,
 ű jó hírnököt küld az várba fel,
 reá Szilágyi úr igen figyel,
 János úr parancsa, várnaszádjait,
 kiket vár túlján, török nem láthatik,
 készítse másnap harcba szállani.
 Zimonyt figyelje, harc ha hallatik,
 induljon Nándorból negyven jó ladik,
 rác sajkás legények, csáklyák, evezők,
 valahányan mind bátrak, vakmerők,
 vágjanak török hátába legott,
 gyújtva, süllyesztve gályát, csolnakot.

Közben török hajók harcra készen
 keresztben álltak Duna közepében,
 lehorgonyozva, lánccal öszvekötvé,
 az folyón mintha páncélfal lenne,
 magyar sajkások mégis nekivágtak
 töröknek repülvén, árján az Dunának,
 holott az törökök gúnyal nevettek,
 mert bennük az sajkák semmi kárt nem tettek.
 Addig gúnyoskodtak, míglen az sajkások
 kinek mi volt, kardot, csákányt, rántott,
 hajó hajó ellen, ember ember ellen,
 ütött, vágott, döfött rendületlen,
 előre, se hátra, öszvegabalyodtak,
 várbéli sajkák idején futottak,
 elül, hátul magyar sajkások sűrögtek,
 közöttük oszmán hajók megrekedtek,
 harcoltak mégis, el nem menekültek,

Amíglén magyarok négy gályát elvettek,
három török hajót mélybe süllyesztettek,
hajók lánc szakadt, futni elkezdettek.
Tábor-szigetnél soknak víz a sírja,
vérük Duna vizét megfösti pirosra,
Nándor vízi zárja immár szétszabdosva,
az élet-remétség újlag nyiladozva.

János úr sötét éj leple alatt
várba bévitte mind az hadakat,
tizenkétezer jó gyalogosokat,
bévitt ugyanitt ezernyi lovas,
bévitte őket öt éjjel alatt.
Bévül János úr mind egész hada
éjjel es, nappal es csöndben ül vala,
talpas es lovas es rejtve kucorgott,
voltukról az török hogy ne kapjon orrot.
Az köresztesek Zimonynál maradtak,
az várba éjjel élelmetet hordtak,
Nándorban vágynak hadak mindöszvesen
János úr, Szilágyi, Kórógyi seregben
titkon öszvegyűjtve húszezerén,
köreszteselc es háromszor ezeren.

Da Capistrano hadja túl a Száván
egy helyben maradt, parancsra várván,
ezen köresztesek sokval sokasodnak,
csapatok jüttek, zászlók lobogtak,
zászlók egy oldalán vala köreszt jele,
másikról Szent Ferenc képe tekintett le
Szent Antal, Szent Lajos, különb különb szentek
zászlókon magasan szállottak, lengtek.
Münden csapatnak volt zeneszerszámja,
kürtje, dobja, csengő trombitája.
Capistranónak is van két trombitása,
kiket jó Hunyadi úr küldött oldalára,
várva hangzó hangjuk hogy jelezze,
köresztesek hada kész az ütközetre,
parancs ha jönne, mind csatába menne.
Regvei, délben, estve gyakorolta,
hogyan ütne, vágna, ha csatában volna.
Mehmed dühe forrott flottája miatt,
számos hajói vágynak víz alatt,
maradék hajói megőrzésére
hatezer szpáhit vízhez rendelte.
Nándort dühében inkább lüvette,
vezéreket mind álgyúk mellé küldte,
így esett Karadzsa beglerbég halála,
várbul lütt golyó fejben eltalálta.

János úr csak néz haraggal széjjel,

Nándor fala minf egy a mezőséggel,
 falnak ha akadt magasa, dombja,
 álgyúgolyók sora földre rontja.
 A védgátak is, azmiket emeltek,
 álgyúgolyóktól mind széjjel röpültek,
 méges, mit az török nappal romba rontott,
 éjjel építették, regvei újra állott.
 Nándor védőinek hogy szívét riassza,
 Mehmed nagy tüzeket gyújtott hatalmasra,
 másnap köresztesek annyi tüzet raktak,
 mezőn egybefolytak, mint égen a csillag.

Július huszadik napján délidőben
 szernyő csöndesség lett egész mindenségben,
 török álgyúk ezen órán elhallgattak,
 ijedten még a varjak se károgtak.
 Nagy csönd volt délután, estve nagy csönd vala,
 vitézek szívükben vérük majd megfagya,
 tudták, az törökök ostromra készülnek,
 ki tudhatta, holnap halnak vagy megélnek?
 Regvei köresztények merültek imában,
 az törökök száján csak Allah akbár van,
 Nándor várvédői állásokba mentek,
 látták, az törökök harcra készülődnek,
 hadrendbe fölálltak, méges nem mozdultak,
 tüzesen, forróan süttött délben az nap,
 délután lett aztán, estve is közelgett,
 mikor török lábak alatt föld megrengett,
 álgyúk mind kilőtték nagy nehéz golyókat,
 törökök fene módon ordítottak,
 egyik másik után előre rohannak,
 vár védőire űk igen agyarognak,
 sáncokba sok rozsét, földet, trágyát dobnak,
 föld alatt es jünnek titkon vájt odúkban,
 elül is, alant is, mindenhol török van.

Egymásra rohant moszlim, köresztény nép,
 hol öszvefutottak, egymást öldökölték,
 két oszmán is esett minden egy magyarra,
 ki lábra állhatott, rontott viadalba.
 Lassún sötétedett, de az törököknek
 bősziült csapatjai mindég többen lettek,
 miattok magyaron csak-csak erőt vettek,
 megfuttatván űket, várban nyomakodtak,
 futót, kit elértek, ledöfték, levágtak.
 Tartalék eléje János úr fölállott,
 ezer jó lovasán végig es pillantott,
 szablyáját kivonva, török felé vágott,
 hadával az várból ekkor elürontva
 özenlő moszlimok hadát széjjelrontja.
 Mehmed veszi észbe rajtuk veszedelmet,

új hadakkal küldött nékik segedelmet,
páncélosok álltak pillanvást négyszögbe,
János úr törököt vélek visszalökte.

Setét éjjel volt már, méges ki-ki látott,
égő házak, fáklyák adták az világot,
Mehmed éjközépen nagy haraggal látja,
törökök nem jutnak bé a belső várba,
jó tizenöt zászló hadat int csatába.
János úr segélyért futárt kűd Zimonyba,
köresztesek jöjjenek de azonnyomba,
ámde az törökök tovább is támadnak,
várkapuig harccal hamarost eljutnak.
Középsővár-kapu állott tártig nyitva,
teljest leeresztve láncsal vonó hídja,
föl nem is húzhatták, lovasok künn vannak,
fölvonóhíd nélkül halálra maradnak.

Hídnak egy felére sok török özenlött,
más felén köresztes, lovas vitéz küzdött,
ütöttek és vágtak, tépve és harapva,
ívvöltné szájokból habot, vért csordítva,
mindahányan tudták, ez a várnak kulcsa,
kinek kezében van, nyithatja vagy csukja.
Egymást míg öldösték, löktek, hullámoztak,
más törökök közben várfalhoz nyomultak,
ostromló hágcsókkal, mászókötelekkel,
hamarost örültek öt hadijeleknek,
lófarkas zászlójuk falrésbe szögeitek,
messzire hirdessék Mehmed dicsőségét
Rác s magyar asszonok négyet is letéptek,
egy méges fönn maradt, Nándor falán lengett,
látta ezt János úr régi katonája,
ki mellette küzdött várnai csatába,
Dugovics Titusz az neve ez hazában,
oszmán zászlóhordót átalnyalábolva
maga ugrásával mélységbe rántotta.
Pirkadt, messze látszott hazáért lett holta.

Köresztes hadak is megjöttek Zimonybul,
János úr törököt vélek űzi hidtul,
magyarok törökök öszvegabalyodtak,
álgúval löni az várból is nem tudtak,
de ám a törökök mindegyre zúdultak,
fejükre asszonok égő tüzet dobtak,
kénbe mártott rozsét, szőlővenigéket,
az török üvöltött, mind szakálla égett,
merre-hova léptek, tüzek terjedeztek,
élőbbed törökök égő fáklyák lettek,
falakról ugrálnak, égnek és elvesznek,
kik lábra állhatnak, futnak, menekülnek.

Regveli ideje immár elérkezvén,
 Nándor falai közt nincs már, csak köresztén,
 halottak árkokban tegnap török hadak,
 mást járni nem lehet az sok tetem miatt,
 olyik még füstölgött, volt ú égő fáklya,
 kiontott bélekkel mások sokasága.
 Nap is elborzadva nézett le az várra.
 Naptár szerént vala Szent Magdolna napja,
 délelőtt is eltelt csöndes nyugalomba,
 János úr az várból menni eltiltotta,
 hajósoknak szinte, fővesztés alatta
 Dunán avagy Száván nemhogy hajózhatna.

Méges, az éjen jött köresztesek többen
 leomlott falakon könnyen átalszöknek,
 öt íjász mihamar fölmászott kis dombra,
 egynéhány nyilat lőtt járó akindzsikra,
 kétszáz szpáhi indult ú megvédésükre,
 ültet sok köresztes hamar elkergette.
 Da Capistrano vélölc szembe állott,
 jól eszébe véve harctiltó parancsot,
 méges, csata hévje út es elragadta,
 Jézus-neves botját emelte magasba,
 Szilágyi úr látván, riadót fuvatta,
 János urat várba vissza es hivatta,
 Száva-parti tábor hajókat ellepve
 magát hajósokkal vinni kényszerítve.
 Capistrano méné, botját fölemelve,
 szemben álgyusoknak, őket rémítette,
 azkik lüvés nélkül hátra elfutottak,
 Capistrán népe ment másod-sor álgyúknak,
 őket elfoglalván, onnan harmadiknak,
 baloldal álgyúi kezökben maradnak,
 keresztesek kezdnek tábor dülésának.

Hunyadi vár fokán állva néz a népre,
 Mehmed hada ellen jutna mind kard-élre,
 keserű haragval hadait szólítja,
 törököt oldalba, sőt hátba támadja,
 Turszun bég rémulten világba ordítja,
 azkiket leöltünk, jünnek mást rohamra.
 Mehemed szultán úr testőreit ottan
 janicsárok mellé rendeli legottan,
 vége lenne mostan köresztes seregnek,
 János úr elfoglalt álgyukat megtöltet.
 Saját álgyuival törököt pusztítja,
 Szilágyi álgyukat várban szólaltatja,
 egyetlen golyóbis húsz török életnek,
 pattogván, gurulván, többnek is véget vet,
 török föl se fogja, mely vész ömlött rája,
 földre bukott Hasszán, jancsár-had passája,

Turakán bég meghótt, görög nép hóhérja,
Mehmed katonái futnak tébolyogva,
sebet kap, nagy-mélyet Mehmed szultán combja,
egynéhán testőre harcbul elragadja.
János úr lovasit gályáknak eresztí,
legénség hajókat tűzvel elemésztí.
Törökök ezt látván, rettenvést rettennek,
sátrakat, álgyukat, mindent hátrahagyva
egymást is taposva, futván menekültek.
Törököknek gyásznapi, magyaroknak ünnepe.

Ünnepe, béborítva gyással, feketével,
vár, harcmező telve holtak tetemével,
köresztényeket nagy három gödör várta,
törököt négy napig hordták az Dunába,
méges, ég alatta temetetlen holtak
oszladoztak, folytak, bűdösséggel voltak.
Ég boltja sötét volt kerengő hollóktól,
holtak szemét vajú nagy sok madaraktól,
dögghalál pusztított élőknek közötté,
Hunyadi Jánost is ágyába döntötte.
Levegője nem volt bűdösség miatta,
könnyebben hogy lenne, átvitték Zimonyba,
da Capistrano út végül meggyóntatta.
Éjsötét agusztus tizenegyed napján
teremtő Urának lelkét visszaadta.
Urunk fönn az mennyben jobbján állatta,
út látta, ha fejit jobbra fordította.
Testét osztán hozták Gyulafejérvárra,
páncélját ráadva van kükoporsóban,
teste immár nyugszik mind feltámadásig,
János urunk egy volt, nincs helyette másik,
rája emlékeztén, szemünk könnyben ázik.

Az jó magyaroknak, míg lesznek, hiánzik,
bajban reménségük tülle kivirágzik.

*Valamennyi füzet 250 Ft-os áron megvásárolható az
Ezredvég című folyóirat kiadóhivatalában. (1082
Budapest, Baross utca 61. IV. 410.)*

Készült 300 példányban

**Ez a
355
példány**

ISBN 963 06 6406 X
ISSN 0866-4420

Felelős kiadó a szerző

Felelős szerkesztő Tabák András

2006 Vasas-Köz kft nyomda
Felelős vezető Badó Géza

Terjeszti a Könyvtárellátó Közhasznú Társaság
